

PROSEDYRE VEDRØRENDE SØKNAD OM STATUS SOM NASJONALPARKKOMMUNE – REVIDERT VERSJON JUNI 2019

Innledning

Det er et mål at verneområdene og andre verdifulle naturområder blir en viktig ressurs i samfunnsutviklingen. I 2013 ga KLD Miljødirektoratet i oppdrag å utvikle en merkevare for nasjonalparkene. Merkevaren skal medvirke til å gi nasjonalparkene en tydeligere identitet og sikre mer helhetlig informasjon om nasjonalparkenes verdier.

Merkevaren skal også styrke nasjonalparkene som attraksjoner for besøkende gjennom høy kvalitet på tilbudet i og rundt parkene. Da vil flere bruke nasjonalparkene og den lokale verdiskapingen, blant annet i reiselivet, vil øke. Samtidig skal naturverdiene i parkene sikres på en enda bedre måte. Merkevaren og en implementeringsplan ble godkjent av KLD i 2016.

Miljødirektoratet har ansvaret for å implementere merkevaren. I implementeringsplanen pekes det på fem aktører som vil være sentrale i gjennomføringen:

- Norges nasjonalparker (forvaltningsstyrene)
- Autoriserte besøkssentre
- Nasjonalparkkommunene
- Nasjonalparklandsbyene
- Andre verneområder (forvaltningsmyndighetene)

Nasjonalparkkommunene som aktør under merkevaren

I perioden 2008 – 2012 fikk 34 kommuner status som nasjonalparkkommuner. Kriteriene som da gjaldt, bygde på i stor grad på hvor store areal i kommunen som var nasjonalpark.

Med merkevaren følger at nasjonalparkkommunene sammen med de andre aktørene får ansvar for å implementere merkevaren Norges nasjonalparker. Samtidig gir statusen kommunene rett og plikt til å bruke merkevaren i arbeidet med lokal verdiskaping og profilering av kommunen.

Krav til nasjonalparkkommunene

For å være søknadsberettiget til status som nasjonalparkkommune, må kommunen ha et nasjonalparkareal på land innenfor kommunegrensen større enn 1 km².

Kommuner som er søknadsberettiget, kan søke om å bli godkjent som nasjonalparkkommune når kommunestyret har gjort vedtak om at kommunen skal oppfylle kriteriene for nasjonalparkkommuner. Kravet til kommunen er at tiltak for å oppfylle kriteriene skal innarbeides i kommunens planverk og virksomhet forøvrig. Kommunene bør begynne arbeidet så snart den er tildelt statusen. Innarbeiding i kommuneplanen skal senest skje ved første revidering av kommuneplanen.

Eksisterende nasjonalparkkommuner som søker og får godkjenning etter nye kriterier innen utløpet av 2021 beholder sin status som nasjonalparkkommune.

I særlige tilfeller kan kommuner som ikke tilfredsstillt kravet til nasjonalparkareal, søke om status som nasjonalparkkommune. Kommunen må da be Miljødirektoratet om en vurdering av om det er andre forhold som gjør at de likevel kan søke. Ett forhold som kan åpne for det, er at kommunen har en viktig innfallsport til en nasjonalpark. Det vil også kunne være andre.

Rettigheter som nasjonalparkkommune

Status som nasjonalparkkommune gir kommunen rett til å ta i bruk merkevaren og designmanualen med retningslinjer i profilering av kommunen.

Status som nasjonalparkkommune gir rett til å søke medlemskap i Norges nasjonalparkkommuner (org.nr. 914 889 375).

Prosedyrer ved søknad om og tildeling av status som nasjonalparkkommune

Følgende prosedyre benyttes ved søknad om og tildeling av status som nasjonalparkkommune:

1. Kommunestyret gjør vedtak om at kommunen skal implementere kriteriene for nasjonalparkkommuner i kommuneplanens samfunnsdel og øvrige planverk og i kommunens virksomhet forøvrig.
2. Kommunen sender søknad til Miljødirektoratet om å bli godkjent som nasjonalparkkommune og aktør under merkevaren «Norges nasjonalparker»
Følgende informasjon skal fremgå av søknaden:
 - kommunens navn, adresse og organisasjonsnummer,
 - navn på kontaktperson, telefon-/mobiltelefonnummer og e-postadresse

Følgende vedlegg skal følge søknaden:

- Kopi av kommunestyrevedtak og saksframlegg.
 - Tidfestet handlingsplan for implementering av kriterier for å være aktør under merkevaren Norges nasjonalparker. Handlingsplanen skal vise hvordan kommunen vil innarbeide kriteriene i kommuneplanen. Frist for innarbeiding er ved første revisjon av planen.
3. Miljødirektoratet tildeler statusen hvis søknaden er fullstendig og kommunen oppfyller kravene ovenfor. Miljødirektoratet avviser søknaden om søkeren ikke kvalifiserer til statusen

Miljødirektoratets avgjørelse kan ikke påklages.

Rapportering

Nasjonalparkkommunene skal gjennomgå status for implementeringen av kriteriene en gang pr. kommunevalgperiode. Det bør gjøres i forbindelse med rullering av kommuneplanen. Statusen sendes Miljødirektoratet.

Tilbaketrekking av status som nasjonalparkkommune

Miljødirektoratet kan/vil frata kommuner statusen som nasjonalparkkommune hvis:

- kommunen ikke innarbeider kriteriene i kommunenes virksomhet, eller
- kommunens bruk av merkevaren ikke er i tråd med retningslinjene

Tilbaketrekking av statusen kan ikke påklages.

Når en kommune mister statusen som nasjonalparkkommune, skal all informasjon om at kommunen har slik status fjernes og ikke lenger anvendes. På samme måte skal skilt og andre effekter der merkevaren er brukt fjernes.

Tilbaketrekking av status som følge av statlige beslutninger

Ordningen med nasjonalparkkommuner kan opphøre som følge av politiske vedtak på nasjonalt nivå. Miljødirektoratet vil da trekke tilbake retten til å gjøre seg nytte av status og merkevare. Berørte kommuner skal i så fall varsles om dette i god tid.